Ādažu vidusskolai – 40
Ādažu pagastskolai - 155
/fragments/

Latvijas brīvības cīņu dalībnieki (LBC)
Lāčplēša ordeņa kavalieri (LKOK)
kas saistīti ar Ādažiem

Ādažu vidusskolas muzejs
2025/2026

Latvijas brīvības cīņas

Latvijas Neatkarības karš jeb Latvijas brīvības cīņas bija karš pret jaundibinātās Latvijas Republikas (18.11.1918.) teritorijā iebrukušo Sarkano armiju, kas izvērtās cīņās par neatkarīgu un demokrātisku Latvijas republiku. Cīņas ietvēra dažādas pilsoņu karam raksturīgas epizodes. Karadarbība sākās drīz pēc Latvijas valsts pasludināšanas 1918. gada 18. novembrī un beidzās līdz ar Latvijas—Krievijas miera līguma noslēgšanu 1920. gada 11. augustā. Brīvības cīņas ilga 628 dienas.

Latvija, ko pakāpeniski atzina Igaunija, Polijas Otrā republika un Rietumu Antantes sabiedrotie (*sākotnēji tikai de facto*), neatkarības kara laikā, ar dažādu sabiedroto palīdzību, sakāva gan Padomju Latvijas armiju, gan vācu Dzelzsdivīziju un Rietumkrievijas Brīvprātīgo armiju.

Cīņās piedalijās arī dāņu un igauņu brīvprātīgie, atbalstīja angļu un franču flote.

1918.–1920. gadā Latvijas teritorijā sadūrās topošās Latvijas Republikas, Padomju Krievijas, latviešu lielinieku, vācbaltiešu, karu zaudējušās Vācijas, pretlielinieciskās Krievijas, jauno un atjaunoto kaimiņvalstu un Rietumu lielvalstu intereses.

Neatkarības kara veterānu apbalvošanai 1920. gadā izveidoja Lāčplēša Kara ordeni. Kopā tika pasniegti 2146 LKO, no tiem 11 I šķiras, 61 II šķiras un 2074 III šķiras ordeņi. 322 ordeņi tika izsniegti ārzemniekiem.

Par Lāčplēša Kara ordeņa (LKO) dibināšanas dienu simboliski uzskata 1919. gada 11. novembri. LKO piešķīra par kaujas nopelniem Latvijas armijas un bijušo latviešu strēlnieku pulku karavīriem, kā arī ārzemniekiem, kuri bija devuši lielu ieguldījumu Latvijas brīvības cīņās vai citādi sekmējuši Latvijas valsts nodibināšanu.

Katru gadu Lāčplēša dienā visā Latvijā notiek lāpu gājieni. Arī Ādažu novadā notiek svinīgs lāpu gājiens uz Baltezera kapiem. Šajā gājienā piedalās arī Ādažu vidusskolas skolēni un skolotāji.

(sk.3. attēlu, foto – HCP, 2024.g.) 2.att. Ādaži novembrī, foto – P.Līdaka 2020.g.

https://enciklopedija.lv/skirklis/22216-Latvijas-Neatkar%C4%ABbas-kar%C5%A1
https://www.uzdevumi.lv/p/latvijas-vesture/8-klase/brivibas-cinas-1918-1920-30567/re-521f030c-9fc2-4ad1-a540-81c52dea0b72

Lāčplēša Kara ordenis (LKO) nosaukts **Andreja Pumpura eposa «Lāčplēsis»** galvenā varoņa Lāčplēša vārdā. Šo nosaukumu ordenis ieguva pēc tā statūtu izveides komisijas priekšlikuma, saskatot simbolisku līdzību izvēlētajā ordeņa dibināšanas dienā, 1919. gada 11. novembrī, gūtajai uzvarai pār bermontiešiem Daugavas krastā Rīgā un eposā aprakstītajai Lāčplēša cīņai ar Tumšo bruņinieku.

Ordeņa statūtus izstrādāja vēlākais ordeņa kavalieris **Alberts Stalbe**. Ordeņa skices izstrādāja **Jānis Aleksandrs Liberts.** Ordeņa **devīze - "Par Latviju".** Ordenim ir 3 šķiras. LKO bija veidots kā stilizēts ugunskrusts ar baltu emaljas pārklājumu un sarkanu un zeltītu aplokojumu. Krusts novietots uz sakrustotiem zobeniem. Aversā krusta vidū bija attēlots Lāčplēsis. Reversa medaljonā lasāms uzraksts "**11. novembris 1919**".

No 1920. līdz 1924. gadam LKO bija vienīgais valsts apbalvojums un pildīja arī diplomātiskā ordeņa funkciju. Kopš 1928. gada LKO vairs netiek piešķirts. Pēc **Latvijas neatkarības atjaunošanas** LKO nav atjaunots, jo to piešķirt paredzēts tikai par kaujas laikā parādītu izcilu varonību. No 1920. gada līdz 1928. gadam pavisam piešķirti tika **2146** visu šķiru Lāčplēša Kara ordeņi.

1.att. *Lāčplēša ordeņa kavalieri, Latvija, 20. gs. 20-30tie g.* https://www.vitber.com/lv/lot/65974 ***2., 3.att.*** *Lāčplēša Kara ordenis ar lenti un Lāčplēša Kara ordeņa zvaigzne* ***4.att.*** *Latvijas Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru pusdienu servīze sešām personām (M.S.Kuzņecova porcelāna fabrika. Porcelāns, gleznojums, Rīga (Latvija), 1937-1940 g.)* https://www.artembassy.lv/lv/7422-latvijas-lacplesa-kara-ordena-kavalieru-pusdienu-servize-sesam-personam.php?page=65
https://lv.wikipedia.org/wiki/L%C4%81%C4%8Dpl%C4%93%C5%A1a_Kara_ordenis

ĀvskM 2025

Ādažu pagast/draudzes skolas

Lāčplēša ordeņa kavalieri (LKOK), Latvijas brīvības cīņu dalībnieki (LBC), kas saistīti ar Ādažu novadu

1. Krauklītis Jēkabs (LKOK Nr. 3/123 – 1920.)
2. Puriņš Jānis (LKOK Nr. 3/320 – 1920.)
3. Robežnieks Vilis (LKOK Nr. 3/574-1921.)
4. Riņķis Alfrēds (LKOK Nr. 3/589- 1921.)
5. Hāns Ernests Ernsts (LKOK Nr. 3/735 – 1921.)
6. Lapiņš Miķelis (LKOK Nr. 3/752- 1921.)
7. Delvigs Artūrs (LKOK Nr. 3/891 – 1921.)
8. Niedra – Niedre Jānis (LKOK Nr. 3/971- 1921.)
9. Zandbergs Pēteris Frīdrihs (LKOK Nr. 3/1090- 1921.)
10. Pētersons Miķelis Voldemārs (LKOK Nr. 3/1106 – 1921.)
11. Šmids Dāvids (LKOK Nr. 3/1307-1922.)
12. Dzenis Jēkabs (LKOK Nr.3/1488 -1922.)
13. Tāle (Fāls/Fals) Indriķis (LKOK Nr. 3/1531 – 1922.)
14. Lapiņš Andrejs (LKOK Nr. 3/1588- 1923.)
15. Apsītis Rūdolfs (LKOK Nr. 3/1677- 1924.)(TZO)

Latvijas brīvības cīņu dalībnieki (LBC) – Ādažu skolu skolotāji un skolnieki

16. Brencis Pauls (dr.sk. skolotājs 1912. – 1914.)
17. Drēziņš Augusts Ludvigs Otomārs (skolnieks, bijušais fotogrāfs)
18. Kuraus Augusts (skolnieks, vēlāk banku darbinieks)
19. Ramats – Lejgalietis Eduards (dr.sk. skolotājs ap 1907.- 1909, TZO)
20. Prīmanis Jēkabs (skolnieks, kara ārsts, profesors)
21. Putniņš Jānis Ernests (skolnieks, kara lidotājs, TZO)

KRAUKLĪTIS JĒKABS, Jāņa dēls (1890.13.12. – 1965.24.10.) **dzimis Ādažos.** Vidējā izglītība. Montieris. Krievu armijā iesaukts 1913. gadā, dienējis 29. Čerņigovas kājnieku pulkā, piedalījies kaujās Austrumprūsijā un Polijā. Apbalvots ar **Jura krusta IV šķiras ordeni**. Pie Varšavas kritis vācu gūstā.

Latvijas armijā iestājies brīvprātīgi 1919. gada 15. jūnijā Rīgā. Piedalījies visās 8. Daugavpils kājnieku pulka kaujās pret bermontiešiem un lieliniekiem.

1919. gada 9. novembrī kaujā pie Bolderājas Sakaru mājām, pēc vada komandiera nāves, uzņēmās vada komandēšanu un spēcīgā ložmetēju un artilērijas ugunī izsita ienaidnieku no tā nocietinājumiem, kuros saņēma 3 smagos ložmetējus, tā lielā mērā veicinot turpmāko uzbrukumu.

Ar Lāčpēša Kara ordeni apbalvots par kaujām pie Bolderājas Sakaru mājām 1919. gada 9. novembrī.

Ordenis piešķirts 1920. gadā, Nr. 3/123.

Atvaļināts 1921. gada 10. decembrī. Apmēram pēc gada atgriezies dienestā 4. Zemgales divīzijas sakaru rotā, kur virsseržanta pakāpē dienējis līdz 1925. gadam. Pēc tam dzīvojis Rīgā, strādājis par montieri, vēlāk montieru darbu uzņēmējs.

Miris 1965. gada 24. oktobrī Ogres rajona tuberkulozes slimnīcā.

1.att. Latvijas armijas 8. Daugavpils kājnieku pulka krūšu zīme.

Jēkabs Krauklītis

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
8. Daugavpils kājnieku pulka virsseržants
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris,
LKOK Nr. 3/123. apbalvots 1920. gadā

http://lkok.com/detail1.asp?ID=879
https://www.lsm.lv/lacplesa-ordenis#rec247093310
https://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp|issue:697279|article:DIVL2888|page:135

Puriņš Jānis, Miķeļa dēls (1894.11.08. – 1975.12.04.) Dzimis 1894. gada 11. augustā **Ādažu pagasta** zemkopja ģimenē. Krievu armijā iesaukts 1915. gada janvārī, dienējis 33. Jeļecas kājnieku pulkā, piedalījies kaujās Polijā un Galīcijā. 1916. gada februārī kritis gūstā.

Latvijas armijā iestājies brīvprātīgi 1919. gada 1. oktobrī Ropažu komandantūrā. Piedalījies kaujās pret bermontiešiem no Bolderājas līdz Lietuvas robežai, pēc tam Latgales atbrīvošanā. 9. Rēzeknes kājnieku pulka kareivis.

*1920. gada 1. februārī Latgalē kaujā pie Pasienes **Jānis Puriņš**, redzēdams, ka ienaidnieks atkāpjas un aizved ložmetēju, spēcīgā apšaudē nogrieza lieliniekiem atkāpšanās ceļu un ieguva šo ieroci. Apbalvots par cīņu 1920. g. 1. februārī pie Pasienes miesta Latgalē, LK Ordenis piešķirts 1920. gadā **LKOK Nr.3/320**.*

Atvaļināts 1921. gada 20. februārī. Lauksaimnieks Ādažu pagasta «Piparos».

1949.-1952. gadam kolhoza "Garkalne" priekšsēdētājs. 1952. gada 18. janvārī arestēts un kā kontrrevolucionārs notiesāts ar ieslodzījumu uz 25 gadiem labošanas darbu nometnēs. Ieslodzīts Balašovā Baškīrijas APSR. Atbrīvots 1956. gada 18. janvārī, atgriezies savās mājās, kur nodzīvojis atlikušo mūžu. Miris 1975. gada 12. aprīlī. Apbedīts Garkalnes kapos.

Att. Latvijas armijas 9. Rēzeknes kājnieku pulka krūšu zīme

Jānis Puriņš

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
9. Rēzeknes kājnieku pulka kareivis, dižkareivis
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
LKOK Nr. 3/320. apbalvots 1920. gadā

https://latgalesdati.du.lv/persona/4816
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri (1995) / https://gramatas.lndb.lv/
https://timenote.info/lv/Janis-Mikela-dels-Purins

ĀvskM 2024

Ādažu pagast/draudzes skolas

ROBEZNIEKS Vilis, inženieris tehnologs *(1888. 01.06. (20.05.) - 1966. 15.12.)*, **dzimis Ādažu pagasta Berģu ciema skolotāja un skolas pārziņa Miķeļa Robežnieka un Leontīnes** (*dz. Birks*) Robežnieces ģimenē. https://www.geni.com/people/Vilis-Robe%C5%BEnieks/6000000008651665353). Ģimenē - brālis Kārlis, māsas Berta un Elza. (*sk. 4.att.)* **Vilis Robežnieks** beidzis Rīgas reālskolu, 1915. gadā viņš teicami pabeidza arī Rīgas politehniskā institūta *(1896.—1918.)* ķīmijas nodaļu iegūstot inženiera tehnologa kvalifikāciju. Vēlāk strādājis Voskresenskas manufaktūras fabrikā par inženieri. 1915. gada jūlijā iestājies Pēterburgas Mihaila artilērijas skolā, ko beidzis 1915. gada decembrī. Dienējis 19. mortīru artilērijas divizionā līdz 1917. gada beigām, bijis baterijas komandieris. **V.Robežnieks** apbalvots ar Staņislava un Annas ordeņiem.

Latvijas armijā iestājies brīvprātīgi 1918. gada novembrī, piedalījies pirmajās kaujās Kurzemē. Vēlāk komandēts uz Ziemeļlatvijas 1. (4.) brigādi, Valmieras kājnieku pulka saimniecības priekšnieks, šajā amatā arī bermontiešu uzbrukuma dienās. 1919. gada vasarā uzņēmies frontes intendanta pienākumus. 1919. gada decembrī paaugstināts par kapteini. 1920. gada 1. februārī pārcelts uz Galveno artilērijas pārvaldi par kancelejas priekšnieku, tad bijis instruktors mehāniķis, vēlāk Apgādības daļas priekšnieks. Paaugstināts par pulkvedi-leitnantu. Pasniedzis arī ķīmiju virsnieku kursu inženieru nodaļā. Vācu okupācijas laikā skolotājs Valkā, vadījis Centrālās savienības "Konsums" nodaļu.

1921. gadā **apbalvots ar LKOK, Nr. 3/574.** par izlūku gājienu 1919. gada 15. janvārī ienaidnieka ieņemtā apgabalā Lielauces rajonā - 1919. gada 15. janvārī Lielaucē **Vilis Robežnieks** brīvprātīgi pieteicās izlūkot pretinieka ieņemto apgabalu, aizvirzījās vairāk nekā 25 km ienaidnieka aizmugurē, izturēja vairākas sadursmes ar pretinieku un ievāca ziņas par lielinieku spēkiem un to dislokāciju. **Vilis Robežnieks** atvaļināts 1921. gada 7. oktobrī.

No 1922.-1944. gadam bijis Valmieras komercskolas direktors un pasniedzējs, pēc tam ķīmijas skolotājs Siguldas 1. ģimnāzijā. 1930. gada 13. novembrī apbalvots ar **Trīs Zvaigžņu Ordeņa** IV šķiru (*Nr. 1063*). Piešķirta jaunsaimniecība Džūkstes pagasta Pētermuižā. Precējies ar **Otīliju** (*dz.Stikliņš 08.07.1890. – 06.06.1964.)*, dēli – **Viesturs** *(04.11.1929. – 25.03.1994.)* un dizainers **Ilgvars** *(dz. 15.12.1935.- 15.05.2012.)* **Robežnieki.**

Vilis Robežnieks pēc Otrā pasaules kara pārcēlās uz dzīvi Rīgā un strādāja Rīgas kooperatīvajā tehnikumā (1945.–1947.). Mūža nogalē pensijā Siguldā.

1.att. 1. Latvijas neatkarības rotas **krūšu zīme.**
2.att. Karavīru grupa (*Latvijas armijas virsleitnanta Viļa Robežnieka fotogrāfiju kolekcija)*
3.att. Vilis Robežnieks, foto ap 1935.gadu. (*No albuma Ralfs Robežnieks' photos ko veidoja Private User)*
4.att. Viļa Robežnieka ģimene, centrā Vilis ar sievu Otīliju. *(Latvijas armijas virsleitnanta Viļa Robežnieka fotogrāfiju kolekcija)*

No izsoles -https://www.artembassy.lv/lv/978-izsoles.php?act=auction&aid=30&cat=4425&item=25601&sort=time
https://www.geni.com/people/Vilis-Robe%C5%BEnieks/6000000008651665353
http://lkok.com/detail1.asp?ID=1322 ***1966.12.21 Skolotāju Avīze*** *Es viņu pazīstu (1975), 415 lpp.*
1930.11.17 Valdības Vēstnesis

ĀvskM 2024

Vilis Robežnieks

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
Virsleitnants 1. Latvijas neatkarības rotā,
vēlāk pulkvedis-leitnants

LKOK, Nr. 3/574. apbalvots 1921. gadā

Ādažu pagast/draudzes skolas audzēkņi- LKOK

RIŅĶIS ALFRĒDS, Pētera dēls (1899. 01.11.- pēc 1941.) Dzimis **Ādažu pagastā**. 1919. gada sākumā īsu laiku dienējis Sarkanajā rmijā.

Latvijas armijā iesaukts 1919. gada 3. jūnijā Alojā, piedalījies Cēsu kaujās, pēc tam cīņās pret bermontiešiem un lieliniekiem. 1920. gadā paaugstināts par **dižkareivi**.

1919. gada 12. novembrī uzbrukumā lecavas skolai, kad velosipēdistu rota nokļuva spēcīgā apšaudē, ***Alfrēds Riņķis*** *ar labi mērķētu ložmetēja uguni apklusināja ienaidnieka ložmetēju, tā ievērojami sekmēdams skolas ieņemšanu, 3 ložmetēju, 16 gūstekņu saņemšanu.* ***1921. gadā apbalvots ar Lāčplēša kara ordeni Nr.589****.*

Atvaļināts 1921. gada 1. decembrī. Gadījuma darbu strādnieks, sētnieks Rīgā. 2. pasaules kara sākumā 1941. gadā pazudis, domājams, kopā ar ģimeni deportēts uz Krieviju. Precējies ar Martu Bormani. Par turpmāko likteni ziņu nav.

1.att. Latvijas armijas 5. Cēsu kājnieku pulka krūšu nozīme.

https://www.lsm.lv/lacplesa-ordenis#rec247093310

https://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp|issue:697279|article:DIVL2888|page:135

https://www.geni.com/people/Alfr%C4%93ds-Ri%C5%86%C4%B7is/6000000202031542855

Alfrēds Riņķis

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,

***5. Cēsu kājinieku pulka kareivis. Dižkareivis*.**

LKOK, Nr. 3/589. apbalvots 1921. gadā

Hāns Ernests Ernsts, Teodora dēls (1888. 10. 09. - 1958. 29.12., Anglijā) dzimis Ādažu pagastā. **Ādažu pagastā. Pagastskolas izglītība**. Dzelzs griezējs fabrikā "Fenikss" Rīgā. Krievu armijā iesaukts 1909. gadā, dienējis 20. dragūnu pulkā Rīgā.

1914. gada pavasarī atvaļināts, sākoties 1. pasaules karam, iesaukts atkārtoti tajā pašā pulkā. 1915. gadā pārcelts uz 5. Donas kazaku pulku Kaukāza armijā, dienējis pie virspavēlnieka štāba. Pēc tam nosūtīts uz atamana Puņiča partizānu kavalērijas pulku Rīgas frontē, tajā palicis līdz kara beigām. Pievienojies Bulaka-Balahoviča armijas grupai. Kaujās 11 reizes ievainots, apbalvots ar visiem 4 **Jura krustiem** un medaļām. 1917. gadā paaugstināts par podpraporščiku.

Latvijas armijā iestājies brīvprātīgi 1919. gada 15. aprīlī Tērbatā, iedalīts 1. atsevišķajā eskadronā par virsnieka vietas izpildītājs, augustā pārcelts uz Latgales atsevišķo eskadronu. Piedalījies kaujās pret landesvēru, bermontiešiem, Latgales atbrīvošanā.

*1919. gadā 14. novembrī pie Ložmetējkalna kaujā pret bermontiešiem spēcīgā ugunī savas vienības priekšgalā **Ernests Ernsts Hāns** uzbruka ienaidnieka pozīcijām vecajos vācu ierakumos un ielauzās tajos pirmais, ar savu pašaizliedzību izšķirdams kauju mums par labu, kam sekoja Kalnciema un tur esošo pāreju pār Lielupi ieņemšana. Vēlāk kaujā pie Džūkstes ievainots. **Apbalvots par 1919. g. 14. novembra cīņām pie Ložmetējkalna.** Ordenis piešķirts 1921. gadā, **Nr. 3/735.** .*

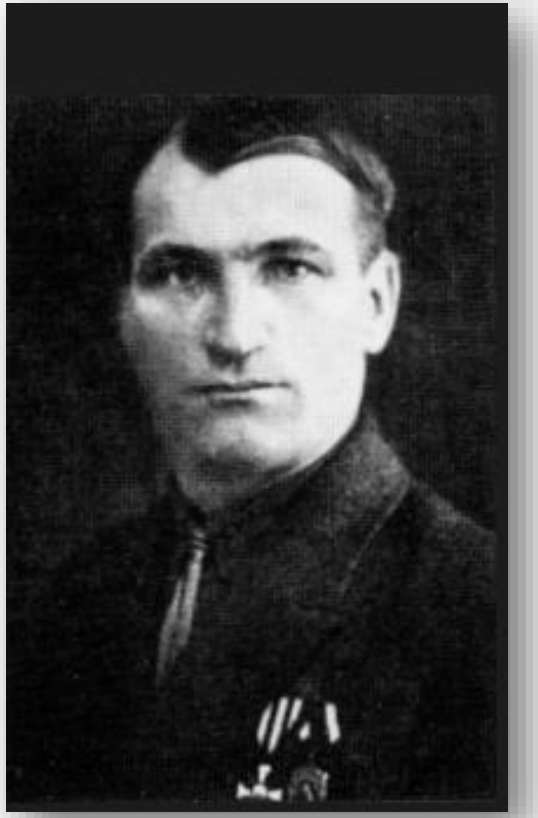
Atvaļināts 1921. g. Dzīvojis Rīgā. vecākais strādnieks a/s "C. Ch. Schmidt" kaļķa lauztuvēs.

Otrā pasaules kara laikā devies trimdā. Mūža nogalē dzīvojis Anglijā. Miris 1958. gada 29. decembrī. Apbedīts Stounejroudas (Stoney Road) kapos.

https://timenote.info/lv/Ernests-Hans

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri (1995) / ***https://gramatas.lndb.lv/***

Ernests Ernsts Hāns

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
Latgales atsevišķā eskadrona virsseržants
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris,
LKOK Nr. 3/735. apbalvots 1921. gadā

LAPIŅŠ MIĶELIS, Pētera dēls (1892.23.11. – 1939.08.08.), dzimis Ādažu pagastā rokpeļņa ģimenē. Zemkopis. Krievu armijā iesaukts 1915. gada rudeni, dienējis rezerves bataljonā Toropecā. 1916. gadā vasarā pārcelts uz Rezerves latviešu strēlnieku bataljonu, vēlāk dienējis 4. Vidzemes kājnieku pulkā kā *jaunākais apakšvirsnieks.*

Piedalījies kaujās pie Ložmetējkalna un citās cīņās. Beidzis mācību kursu, paaugstināts par jaunāko apakšvirsnieku. Apbalvots ar **Jura krustu**.

Dienējis arī Sarkanajā armijā, 1919. gada pie Rēzeknes pārbēdzis mūsu pusē. Latvijas armijā iestājies 1919. gada 10. jūnijā. 9. Rēzeknes kājinieku pulka sastāvā piedalījies kaujās pret bermontiešiem un vēlāk pret lieliniekiem Latgalē.

1919. gada 8. novembrī kaujā pret bermontiešiem pie Varkaļu kroga ***Miķelis Lapiņš*** *kopā ar seržantu Štālu pielavījās ienaidniekam no spārna un ar labi mērķētu uguni radīja vāciešu rindās apjukumu, tā sekmēdams rotas uzbrukumu. 9. Rēzeknes kājinieku pulka seržants.*

1921. gadā apbalvots ar Lāčplēša kara ordeni Nr. 752.

Atvaļināts 1921. gada pavasarī. Jaunsaimnieks Ādažu pagasta Rembergas muižā, pārdevis saimniecību, nodarbojies ar tirdzniecību Rīgā, vēlāk arī pastnieks Rīgas pastā. Miris 1939. gada 8. augustā. Apbedīts Rīgā, Brāļu kapos.

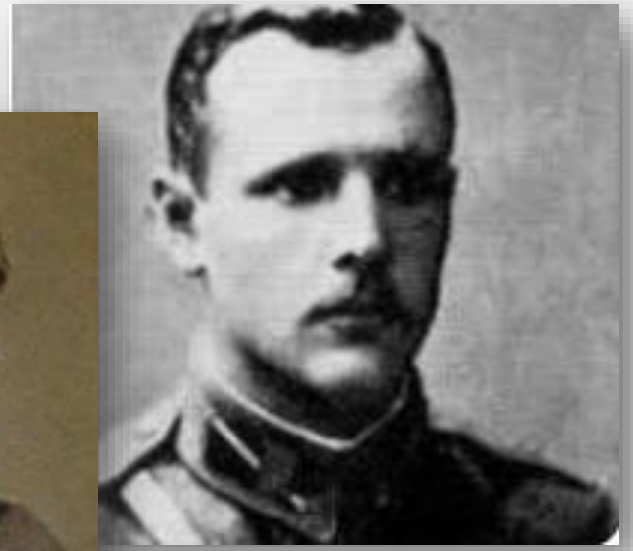
1.att. Latvijas armijas 5. Cēsu kājnieku pulka krūšu zīme.

https://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp|issue:697279|article:DIVL2888|page:135
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri (1995) / *https://gramatas.lndb.lv/*
https://timenote.info/lv/Mikelis-Lapins

Miķelis Lapiņš

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
9. Rēzeknes kājinieku pulka seržants
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris,
LKOK Nr.3/752. apbalvots 1921. gadā

Delvigs Artūrs, Jāņa dēls (1896. 11.11.- 1961.23.12.) dzimis **Ādažu pagastā. Pamatskolas izglītība**. Zemkopis. Krievu armijā iesaukts 1915. gada augustā, dienējis 48. Kauņas sapieru bataljonā. Piedalījies vairākās kaujās Rumānijas frontē.

Latvijas armijā iesaukts 1919. gada 1. augustā Rīgā, piedalījies kaujās pret bermontiešiem no Bolderājas līdz Zemgalei, pēc tam cīnījies Latgalē pret lieliniekiem, sasniedzis virsseržanta pakāpi. 9. Rēzeknes kājnieku pulka kaprālis *1919. gadā 3. novembrī pēc bermontiešu frontes pārraušanas pie Bolderājas **Artūrs Delvigs** ar izlūku nodaļu ielauzās pretinieka aizmugurē un atgriezās pie savējiem ar 2 gūstekņiem un precīzām ziņām, tā dodams iespēju sekmīgi turpināt uzbrukumu. 9. Rēzeknes kājnieku pulka kaprālis.*

1921. gadā apbalvots ar Lāčplēša kara ordeni Nr. 3/891.

Atvaļināts 1921. gada 8. martā. Jaunsaimnieks Ādažu pagasta «Dauguļos». Ilgus gadus bijis sulainis Francijas sūtniecībā Rīgā. Pēc 2. pasaules kara Bukultu radiostacijas sargs, vēlāk pensionārs.

Artūrs Delvigs

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
9. Rēzeknes kājnieku pulka kaprālis
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris,
LKOK Nr.3/891 apbalvots 1921. gadā

*1. att. Lāčplēša Kara ordenis ar lenti. **Lāčplēša Kara ordenis** bija Latvijas augstākais valsts militārais apbalvojums laikā no 1920. līdz 1928. gadam. To pasniedza Latvijas brīvības cīņu veterāniem, un ārzemju valstsvīriem, diplomātiskā protokola ietvaros.*
2.att. Latvijas armijas 9. Rēzeknes kājnieku pulka krūšu zīme.

https://lv.wikipedia.org/wiki/L%C4%81%C4%8Dpl%C4%93%C5%A1a_Kara_ordenis
https://latvijaspieminekli.lv/carnikava-lacplesa-kara-ordena-kavalieru-pieminas-stela/
ps://www.adazi.lv/wp-content/uploads/2020/09/av_112014_WEB_HSiz.pdf
https://timenote.info/lv/Arturs-Delvigs
https://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp|issue:697279|article:DIVL2888|page:135

Jānis Niedra - Niedre

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
8. Daugavpils kājinieku pulka dižkareivis
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
LKOK Nr. 3/971. apbalvots 1921. gadā

Jānis Niedra – Niedre, Fridriha dēls (1900. 17.09. – pēc 1945. 13.01.), **dzimis Ādažu pagastā. Pamatskolas izglītība**. Krievu armijā brīvprātīgi iestājies 1. pasaules kara laikā, dienējis 25. Donas kazaku pulkā. Piedalījies kaujās pie Ilūkstes, Ložmetējkalna, Lielupes, kur kritis vācu gūstā, taču izbēdzis. Sasniedzis praporščika pakāpi, apbalvots ar visām **Jura medaļām un visiem Jura krustiem**. 1917. gadā sagūstīts otrreiz un atkal izbēdzis.

Latvijas armijā iesaukts 1919. gada 8. oktobrī, piedalījies visās 8. Daugavpils kājnieku pulka kaujās, paaugstināts par seržantu. 8. Daugavpils kājinieku pulka dižkareivis.

1920. gada 11. janvārī Latgalē kaujā pie Indricas ciema, kad liels ienaidnieka pārspēks devās pretuzbrukumā un draudēja ielenkt Latvijas brīvības cīnītājus, ***Jānis Niedra – Niedre*** *vienības priekšgalā pārgāja prettriecienā, piespieda lieliniekus panikā bēgt un saņēma 12 gūstekņus, tā glābdams rotu no draudīgas situācijas.*

1921. gadā apbalvots ar Lāčplēša Kara ordeni Nr. 3/971.

Atvaļināts 1922. gada 19. janvārī. Dzīvojis Rīgā, vecākais uzraugs Cietumu departamentā līdz 1940. gada 14. septembrim. Pazudis bez vēsts Kurzemes frontē 1945. gada 13. janvārī.

1.att. Latvijas armijas 8. Daugavpils kājnieku pulka krūšu zīme.

https://latgalesdati.du.lv/persona/4816

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri (1995) / https://gramatas.lndb.lv/

Kareivis **Pēteris Fridrihs Zandbergs** (1894.12.07. – 1980.18.08.) dzimis **Ādažu pagastā. Izglītojies pagastskolā**. Strādnieks. Krievu armijā dienējis 1. pasaules kara laikā.

Latvijas armijā iesaukts 1919. gada 9. oktobrī, piedalījies cīņās pret bermontiešiem, vēlāk Latgales atbrīvošanā 9. Rēzeknes kājinieku pulka kareivis.

*1919. gada 18. novembrī Slampē kaujas laikā **Pēteris Fridrihs Zandbergs** kopā ar dažiem kareivjiem devās ienaidnieka aizmugurē un ar strauju triecienu ieņēma bermontiešu nocietinājumus. **Lāčplēša Kara ordenis** piešķirts 1921. gadā Nr. 3/1090. **Apbalvots par cīņu 1919. g. 18. novembrī pie Slampes muižas.***

Atvaļināts 1921. gada 21. februārī dižkareivja pakāpē. Lauksaimnieks Ādažu pagasta «Varavīksnēs». Pēc 2. pasaules kara strādājis vietējā kolhozā. Miris 1980. gada 18. augustā Carnikavā. Apbedīts Carnikavas kapos.

1.att. ***Carnikava. Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru piemiņas stēla***

- *Atklāta: 2018 gada 11. Novembrī*
- *Uzraksti: Par Latviju 1918 – 1920*
- *Lāčplēša kara ordeņa kavalieri Carnikavas novadā:*
  Kapteinis Jēkabs Aleksandrs Dzenis 1893 – 1979
  Kareivis Miķelis Voldemārs Pētersons 1893 – 1977
  Kareivis Pēteris Fridrihs Zandbergs 1894 – 1980

2.att. Lāčplēša Kara ordeņa diploms, mākslinieks Riharda Zariņš, diplomā ir īss varoņdarba apraksts / 1922.g. / piešķirts Pēterim Zandbergam .
3.att. P.F.Zandberga fotogrāfija no pasu grāmatas (1920.-1921.) (pēc S.Smiltenes)
4.att. Latvijas armijas 9. Rēzeknes kājinieku pulka krūšu zīme.

Pēteris Fridrihs Zandbergs

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
9. Rēzeknes kājinieku pulka kareivis, dižkareivis
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
LKOK Nr. 3/1090. apbalvots 1921. gadā

http://galerija.adazikultura.lv/index.php/1918-1940/pagasta-parvalde
https://latvijaspieminekli.lv/carnikava-lacplesa-kara-ordena-kavalieru-pieminas-stela/
https://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp|issue:697279|article:DIVL22582|page:585
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri (1995)
https://timenote.info/lv/Peteris-Zandbergs http://lkok.com/detail1.asp?ID=1738
https://adazubildes.blogspot.com/2019/10/brivibas-cinas.html

PĒTERSONS MIĶELIS VOLDEMĀRS, Pētera dēls (1893.20.11. – 1977.jūlijā) dzimis **Ādažu** pagasta **«Kaķos». Pagastskolas izglītība**. Zvejnieks.

Krievu armijā iesaukts 1915. gada oktobrī, iedalīts 177. rezerves kājinieku bataljonā, piedalījies kaujās Daugavpils frontē. Armiju atstājis 1917. gadā.

Latvijas armijā iesaukts 1919. gada 9. oktobrī, piedalījies cīņās pret bermontiešiem, kā arī citās 9. Rēzeknes kājinieku pulka kaujās.

1919. gada 18. novembrī Tukuma apriņķī uzbrukumā Slampei ***Miķelis Voldemārs Pētersons*** *kopā ar dažiem kareivjiem devās bermontiešu spārnā un straujā triecienā piespieda vāciešus panikā bēgt, saņēma gūstekņus un trofejas, tā veicinādams visas rotas kaujas uzdevuma izpildi.* ***Ar Lāčplēša Kara ordeni apbalvots 1921. gadā Nr. 1106****.*

Atvaļināts 1921. gada 2. janvārī. Dzīvojis Ādažu pagasta **«Kaķos»,** zvejnieks. Pēc 2. pasaules kara strādājis zvejnieku kolhozā "Carnikava". Mūža nogalē pensionārs. Miris 1977. gada jūlijā. Apbedīts Carnikavas kapos.

1.att. Latvijas armijas 9. Rēzeknes kājnieku pulka krūšu zīme.

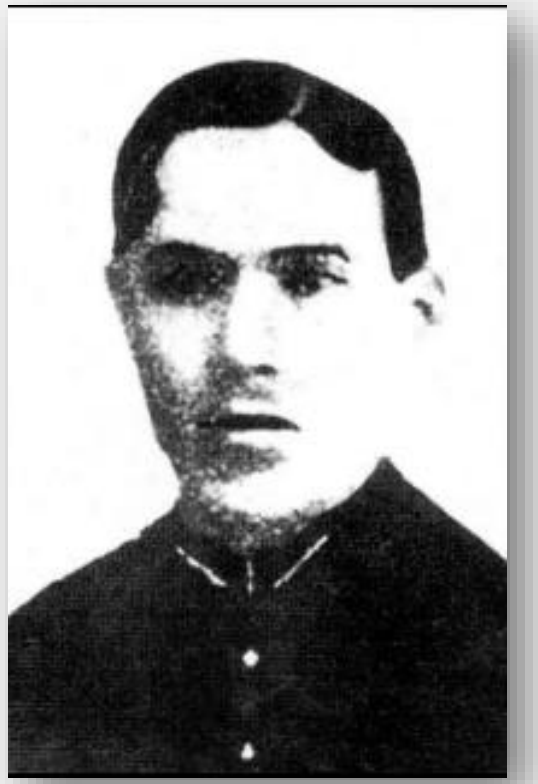
2.att. Miķelis Voldemārs Pētersons, foto ap 1917.gadu.

.*http://galerija.adazikultura.lv/index.php/1918-1940/pagasta-parvalde*
https://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp|issue:697279|article:DIVL22582|page:585 Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri (1995)

Pētersons Miķelis Voldemārs

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks**,**
9. Rēzeknes kājinieku pulka kareivis
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
LKOK Nr. 3/1106. apbalvots 1921. gadā

ŠMIDTS DĀVIDS, Toma dēls (1892.05.03.- 1922.27.10.) dzimis **Ādažu pagastā**. Beidzis pilsētas skolu Rīgā. Krievu armijā iesaukts 1914. gada jūlijā, dienējis 23. Daugavgrīvas cietokšņa rotā. 1915. gada aprīlī paaugstināts par jaunāko unteroficieri, 23. jūnijā iedalīts 6. Tukuma latviešu strēlnieku bataljonā vecākā rakstveža amatā.
Dienējis līdz 1917. gada augustam, kad palicis Rīgā.

1918. gada 18. decembrī brīvprātīgi iestājies landesvērā, pēc tam cīnījies Cēsu rotas rindās Kurzemē un pie Rīgas. 1919. gada 24. martā kaujā par Kalnciemu, kad Cēsu rota pārgāja Lielupi un zem spēcīgas lielinieku apšaudes bija spiesta apstāties, bet sakari ar citām daļām bija pārtrūkuši, ***Dāvids Šmidts*** *nogādāja ziņojumus par kritisko stāvokli bataljona komandierim, pēc tam ar pavēlēm atgriezās pie savējiem, tā* ***sekmēdams Kalnciema ieņemšanu****.*
1922. gadā apbalvots ar ***Lāčplēša Kara ordeni Nr. 1307.***

1919. gada 4. oktobrī pārcelts par vecāko rakstvedi uz Latgales partizānu pulku, 31. oktobrī paaugstināts par karalaika ierēdni. Atvaļināts 1921. gada 17. aprīlī. Dzīvojis Jaunlatgalē, nodarbojies ar tirdzniecību. 1922. gada 27. augusta naktī nomaldījies no ceļa un iebraucis Krievijas teritorijā, kur arestēts. Miris 1922. gada 27. oktobrī Pleskavas cietumā.

1.att. Latvijas armijas Cēsu rotas krūšu zīme.

https://www.lsm.lv/lacplesa-ordenis#rec247093310
https://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp\|issue:697279\|article:DIVL2888\|page:135

Dāvids Šmidts

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
Cēsu rotas karalaika ierēdnis.
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris,
LKOK Nr. 3/1307. apbalvots 1922. gadā

TĀLE (FĀLS/FALS) INDRIĶIS, Jēkaba dēls (1895.18.04. – 1947.09.05.) dzimis **Ādažu pagastā**, kur bija gleznotājs un zemkopis. Krievu armijā mobilizēts 1915. gada maijā kā 2.šķiras zemessargs, 1915. gada septembra 4. Vidzemes latviešu strēlnieku pulkā, strēlnieks, no 1917. gada 5. Zemgales latviešu strēlnieku pulkā.

1919. gada 10. jūnijā mobilizēts Latvijas Republikas armijā, 2.Cēsu kājnieku pulka kareivis. Piedalījies kaujās pret landesvēru, bermontiešiem un lieliniekiem.

*1919. gada 19. un 20. jūnijā pie Jaunraunas **Indriķis Fāls** veica izlūkošanu un ieguva precīzas un svarīgas ziņas par ienaidnieku. 1. un 4. jūlijā piedalījās izlūkgājienā Rīgā, ieguva un atnesa līdz savējiem īpaši svarīgus dokumentus. **Lāčplēša Kara** ordenis piešķirts 1922. gadā **Nr. 3/1531.** Apbalvojumi par izlūkošanu 1919. gada 19./20. jūnijā pie **Jaunraunas** un 1919. gada 03./04. jūlijā Rīgā*

1921. gada februārī demobilizēts, zemkopis Ādažu pagasta «Laukos», strādājis arī Inčukalna mežniecībā.

1945. gada 27. janvārī PSRS represīvo orgānu arestēts, PSRS IeTK Sevišķā apspriede 1946. gada 22. aprīlī notiesāja **Indriķi Fālu** uz 5 gadiem (KPFSR KK 58-la, 58-11). Atradies Širlagā, vēlāk izsūtījumā Molotovas apgabalā Čermozovskas rajonā, kur 1947. gada 9. maijā miris.

1.att. Latvijas armijas 5. Cēsu kājnieku pulka krūšu zīme.

Indriķis Tāle (Fāls/ Fals)

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
2. (5.) Cēsu kājnieku pulka strēlnieks
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris,
LKOK Nr. 3/1531 apbalvots 1922. gadā

https://timenote.info/lv/Indrikis-Tale-(Fals)http://latviesustrelniekusaraksts.lv/Saraksts/F.html
https://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp|issue:697279|article:DIVL2888|page:135

LAPIŅŠ ANDREJS, Bierņa dēls (1886.30.10.- 1919.31.10.) dzimis **Ādažu pagastā**. Beidzis Rīgas komercskolas pilnu kursu. Krievu armijā iestājies 1916. gada jūnijā, oktobrī komandēts uz Viļņas karaskolu, beidzis to 1917. gada martā. Līdz augustam dienējis krievu pulkos, tad pārnācis uz Rezerves latviešu strēlnieku pulku praporščika pakāpē.

Latvijas armijā iestājies brīvprātīgi 1918. gada 21. decembrī, dienestu sācis Neatkarības rotā. 1919. gada 13. martā komandēts uz Liepāju jauniesaukto apmācīšanai. No septembra ieskaitīts 2. Ventspils kājnieku pulkā kā rotas komandieris.

1919. gada 31. oktobrī Daudzevas rajonā, kad 2 bermontiešu rotas bija aplenkušas mūsu izlūku nodaļu 11 cilvēku sastāvā, ***Andrejs Lapiņš*** *2 stundas aizturēja ienaidnieka virzīšanos uz priekšu, taču pats šajā kaujā krita. Iestājoties tumsai, izlūku nodaļai izdevās izkļūt no aplenkuma un iznest sev līdzi kaujā kritušo leitnantu* ***Andreju Lapiņu****.*

Lāčplēša Kara *ordenis* ***Apbalvots par cīņu 1919. g. 31. oktobrī pie Nr. 3/1588.***

Leitnants **Andrejs Lapiņš** apglabāts dzimtas kapos Ādažu novadā.

1.att. Latvijas armijas 2. Ventspils kājnieku pulka krūšu zīme.

https://karavirukapi.blogspot.com/2020/01/ http://lkok.com/detail1.asp?ID=879
https://lv.wikipedia.org/wiki/L%C4%81%C4%8Dpl%C4%93%C5%A1a_Kara_ordenis
https://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp|issue:697279|article:DIVL2888|page:135

Andrejs Lapiņš

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,
2. Ventspils kājnieku rotas leitnants
Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris
LKOK Nr. 3/1588 apbalvots 1923. gadā

Rūdolfs Apsītis, Jāņa dēls (1892.18.02 – 1982. 31.07.) dzimis Rīgas apriņķa Jaunpils (Zaubes) pagastā, lauksaimnieka ģimenē. Skolas gaitas sācis Ķenču pagastskolā, pēc tam **Ādažu draudzes skolā** un Naukšēnu mežkopības skolā.

Mežziņa palīgs Bukultu muižā. Krievu armijā iesaukts 1913. gadā, cīnījies pret austriešiem Galīcijas frontē, ievainots. No 1916. gada septembra 4. Vidzemes latviešu strēlnieku pulkā. Piedalījies kaujās pie Ložmetēj kalna, Ķekavas, Berģiem, Mazās Juglas. Tā sastāvā ņēmis dalību Ziemsvētku kaujās, kur ievainots.

Pēc lielinieku apvērsuma 20. somu dragūnu pulkā cīnījies Ukrainas hetmaņa Skoropadska armijā līdz 1918. gada beigām. 1918. gada novembrī piedalījies Latvijas armijas formēšanā Cēsīs, pēc tam dienējis landesvērā Malmedes bataljonā, jātnieku izlūku nodaļas komandieris. Piedalījies Kuldīgas, Saldus, Dobeles, Jelgavas, Tukuma un Rīgas ieņemšanā, pēc tam nosūtīts uz Latgali, kur cīnījies pie Vecgulbenes un Balviem. 1919. gada augustā izstājies no landesvēra un pārnācis uz 1. Liepājas kājnieku pulku.

1920. gada 27. janvārī *Latgalē Bērzgales rajonā* ***Rūdolfs Apsītis*** *uzbruka nocietinātam ienaidnieka priekšpulkam, kur saņēma 40 gūstekņus, ieguva trofejas un svarīgas ziņas par pretinieku; pēc tam trieciena ieņēma Bereknas sādžu. Par izlūku gājienu ienaidnieka aizmugurē Bērzgales rajonā, apbalvots ar* ***Lāčplēša Kara ordeņa 3. šķiru. (Nr3/1677****).*

Dienestu turpinājis arī pēc brīvības cīņām. 1923. gada 22. septembrī beidzis virsnieku kursus. Apbalvots ar **Trīs Zvaigžņu ordeņa** IV šķiru (virsnieks). 1931. gadā pārvietots uz 12. Bauskas kājnieku pulku. Kapteiņa dienesta pakāpē paaugstināts 1935. gadā. Piešķirta jaunsaimniecība Raunas muižā. 1940. gadā atvaļināts. Lauksaimnieks Valmieras apriņķa Mārtiņkalnā.

Vācu okupācijas laikā Valmieras aizsargu bataljona komandieris. 1944. gada oktobrī izceļojis uz Vāciju, pēc kara emigrējis uz Angliju. Vēlāk kuģa pavārs uz latviešu kuģa „Ogre". Pēc tam kalpojis par stjuartu uz angļu kuģa, dzīves nogalē galvenā pavāra palīgs kādā viesnīcā. Miris 1982. gada 31. jūlijā Kardifā.

Rūdolfs Apsītis

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks,

1. Liepājas kājnieku pulka leitnants, kapteinis

LKOK, Nr. 3/1677. apbalvots 1924. gadā

Trīs Zvaigžņu ordeņa virsnieks (TZO)

Lāčplēsis, Nr.18 (01.11.1972) http://lkok.com/detail1.asp?ID=879
https://www.lsm.lv/lacplesa-ordenis#rec247093310
https://gramatas.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pp|issue:697279|article:DIVL2888|page:135

BRENCIS Pauls Pētera dēls, dzimis 1890. gada 21. augustā Alūksnes rajona Mālupes pagasta *Rutkos*. Vecāki lauksaimnieki. Mācījies Mālupes un Jaunvāles pagastu un Alūksnes 2-klasīgajā valdības skolās. Iestājies Valmieras (Valkas) skolotāju semināra 16. kursā (1908.—1912., Nr. 447.). Pēc semināra beigšanas bijis par skolotāju **Ādažu draudzes skolā (1912.—1914.).** Pirmajā pasaules kara laikā jauno skolotāju iesauc armijā, kur Pauls cīnās Karpatu frontē un krīt austriešu gūstā, vēlāk ir bijis par skolotāju krievu gūstekņu skolā Ungārijā (1917.—1918.). Piedalījies **Latvijas brīvības cīņās** (1919.—1920.). Strādājis Mālupes pagastskolā un bijis par skolas pārzini Palsmanes pagasta skolā (1920.—1923.). No 1923.-1934. gada bijis skolotājs Rīgas pilsētas 25. pamatskolā. Tad strādājis Rīgas pilsētas Viļa Olava komercskola par reliģijas-ētikas skolotāju, 1938./39. mācību gadā strādā par ticības mācības skolotāju Valsts elektrotehniskās fabrikas amatu skolā.

Piedalījies arī sabiedriskajā dzīvē vietējas biedrībās un bijis par ērģelnieku Palsmanes draudzē (1920.—1923.). No 1923.—1934. gadam izglītību turpinājis Latvijas Universitātes teoloģijas fakultātē, kursu beidzis ar cand. theol. grādu. Ordinēts 1935. gada 5. maijā un paliek par vikāru Rīgas Sv. Pāvila draudzē pie prāvesta **Ādolfa Kundziņa** vienlaikus saglabājot arī pedagoga darbu. Tā kā Ād.Kundziņš bija Rīgas pilsētas iecirkņa prāvests, tad Paula Brenča darbs aptvēra visas Rīgas pilsētas draudzes.

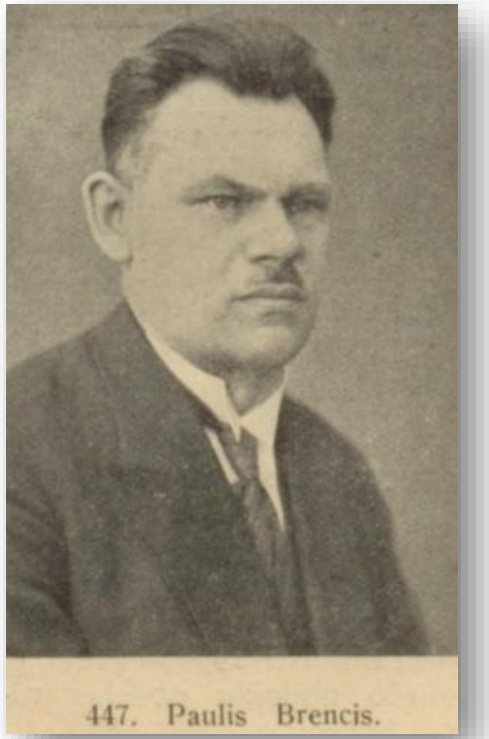
Mālupes skolā Pauls iepazinās ar savu nākošo sievu **Terēzi (dz. Apsīte)** (1897.08.11. – 1974. 01.12.), kas dzimusi Valkas apriņķa Annas muižas lauku kalēja ģimenē. Nākamā dzejniece beigusi Annas pagasta skolu, tad Alūksnē draudzes skotu un proģimnaziju. Pirmā pasaules kara laikā nonāk Pēterpilī, kur beidz ģimnāzijas pedagoģisko klasi, iegūst skolotājas tiesības. 1920. gadā Brenču pāris pārcēlās uz Palsmani, kur Terēze strādāja par skolotāju. Kad 1923. gadā ģimene pārcēlās uz Rīgu, Terēze audzināja jau trīs meitas.

Kara beigās 1944. gadā **Breņču** ģimene dodas trimdā uz Vāciju. Vecākā meita **Mirdza Vizbulīte Brence** (07.06.1920—16.09.2004), baltu filoloģe, paliek Latvijā, kur ilgu laiku strādāja kopā ar prof. J. Endzelinu. Trimdā **Pauls Brencis** dzīvoja vairākās bēgļu nometnēs, sākumā bijis fabrikas strādnieks, bet 1945. gadā nodibināja draudzi un kalpoja tai. Lielajā izceļošanas plūsmā Breņču ģimene palika Vācijā, apmetās Minhenē, kur **Pauls Brencis** ilgus gadus bija ceļojošs mācītājs, kurš apkalpoja Dienvidvācijas un Austrijas latviešus. Viņa rajonā ietilpa Memingena. Veilheima, Songava. Minchenē un visa Austrija, kur viņš brauca uz Zalcburgu, Vīni un Linču. Šos lielos attālumus viņš mēroja izmantojot vilcienu. Vidējā meita gan izceļoja uz Ameriku, bet jaunākā palika Minhenē pie vecākiem. **Terēze Brence** trimdā izdeva dzejoļu krājumu «Ik bridi svētī *sirds».*

.

Avoti: https://humma.lv/lv/person/877805/Pauls-Brencis https://timenote.info/lv/Pauls-Brencis
1969.05.16 Londonas Avīze 1969.05.10 Latvija, 1960.08.27 Laiks 1988.09.17 Oktobra Karogs (Alūksne), 1967.11.11 Latvija, Valmieras (Valkas) skolotāju semināra audzēkņi, 1894.-1919. : vēsturiski un biogrāfiski materiāli (1936)

ĀvskM 2024

PAULS BRENCIS

(21.08. 1890.- 26.04. 1969.)

skolotājs, ērģelnieks, garīdznieks,
Latvijas brīvības cīņu dalībnieks

skolotājs Ādažu draudzes skolā (1912. – 1914.)

Eduards Ramats – Lejgalietis dzimis 1886. gada 28. jūlijā Rīgas apriņķa Allažu pagastā *Jaunklūgu* saimnieka Ādama ģimenē. Mācījies Allažu pagastskolā un Valkas-Valmieras skolotāju seminārā (1903. -1907., 11. izlaidums, Nr.301). No 1906. gada publicējis dzejoļus žurnālos „Kāvi", „Dzelme", bijis līdzstrādnieks laikrakstos „Jaunais laiks" un „Jaunā Dienas Lapa ". Tulkojis N.Čehova lugu bērniem „Sniega karaliene".

Strādājis par skolotāju Ādažu draudzes skolā (ap 1907.), Ikšķiles Elkšņu pagastsk. un ministrijas sk., N. Rinka un P. Rumbaha pamatsk. Vecmīlgrāvī, A. Dombrovska proģimnāzijā Vecmīlgrāvī, Rigas 30. vakara vsk., Lībagu pagasta ērģelnieks. Tas bija draudzības laiks ar **J.Jaunsudrabiņu, K.Skalbi, J.Akurāteru, L.Laicenu** un citiem Ziemeļblāzmas literātiem. 1914. gadā iesaukts armijā. Kopā ar **Kroder Aleksandru Kociņu, Arturu un Aleksandru Plensneru** bijis Latvju kareivju nacionālās savienības laikraksta „Laika Vēstis" redakcijas loceklis 1917. gadā Cēsīs un Valkā. Pirmais Latvju kareivju nacionālās savienības priekšsēdētājs. Virsleitnanta pakāpē bijis **latviešu strēlnieks**, arī kara cenzors, kā Latvijas republikas diplomātiskās misijas militārās delegācijas loceklis 1919. gada decembra sākumā komandēts uz Lietuvu sarunām par kopēju cīņu pret Bermontu. Vadījis jaunatnes laikrakstus „Jaunatnes Dzīve", „Pret Sauli". Strādājis par skolotāju M.Milleres vidusskolā un A.Saulieša pamatskolā Rīgā, kur 1939. gadā pensionējies. Ar Lībagu pagasta Buļnieku saimnieka meitu Henrieti Almu Buļnieci apprecējies 1935. gadā. Pēc Buļnieku saimnieka aiziešanas pensijā, **Ramati** dzīvoja Lībagu Buļnieku sētas mājā *Druvas*, kur zemkopju darbā aizvadīja arī Otrā pasaules kara gadus. No 1941. gada (*atļauju 17.03. parakstījis Talsu apriņķa Tautas izgl. nod. vad. K.Šprunks*) līdz 1943. gadam **E. Ramats** atkal strādāja skolotāja darbu Stendes ciematā. *Lībagu Druvās*, dodoties bēgļu gaitās, ciemojās dzejnieka **Kārļa Skalbes** ģimene. No 1948. gada marta **E.Ramats** bija skolotājs Lībagos. Vadījis kori, darbojies kā ērģelnieks Talsu, Stendes un Nurmuižas baznīcās. Viņa darbu 1949. gada februārī izvērtēja īpaša izglītības inspekcijas komisija, izdarot sekojošu slēdzienu: „*Neapmierinoša ir skolotāja b.**Ramata** darba kvalitāte. Neskatoties uz jau agrāk nosodīto b.**Ramata** bezprincipu nostāju cilvēku apziņas saindētājas reliģijas jautājumos, b.Ramats lieto antiaudzinošus jēdzienu izskaidrojumus, dodot idealizētus piemērus no bijušo fašistisko mazpulku dzīves; izskaidrotājas lasīšanas stundās uzdod skolēniem lasāmvielu apgūt mehāniski, izvairoties no izskaidrojuma, kad nepieciešams dziļi partejisks nacionālā lepnuma iedvesmotājs izskaidrojums, mācot par Latviešu divīzijas cīņām Padomju armijas rindās pret vācu fašistiskajiem iebrucējiem."* Ar 1949. gada 1. aprīli viņš atbrīvots no darba Lībagu skolā. Manuskriptā rakstījis tēlojumu grāmatu „Skumju dārzā" – fragmenti publicēti periodikā. Izdoti Lejgalieša dzejoļu krājumi „Ziedu elpā" (1912), „Naktī" (1912), „Pie svešu ļaužu ugunskura" (1923). Dzejnieks sastādījis krājumus „Sargs un Karogs", „Zelta graudi", „Zvaigžņu logs", rakstījis lugas bērnu teātriem – „Uz gaišā ceļa", „Slotsējējs un vilks" (1935) Sastādījis vairākas dzejoļu izlases skolu vajadzībām. Tulkojis A.Puškinu, M.Ļermontovu, N.Ņekrasovu un citus krievu dzejniekus. **Eduards Ramats-Lejglietis** miris 1979. gada 31. martā, apbedīts Lībagu Ķīļu kapsētā. Apbalvots ar **Triju zvaigžņu ordeni par brīvības cīņām un Jura krustu par cīņām Tīreļpurvā.**

***1.att. Pases foto 2.att. E.Ramats ap** 1917. gadu. Fotogrāfs: nezināms **3.att.** Sieviešu Palīdzības Korpusa karnevals. Stāv no kreisas uz labo pusi: stud. K. Sakne, Z. Saulkalns, R. Zarriņš un **E. Lejgalietis.** Avots: [Jaunā Nedēļa, Nr.5 (03.02.1928)] , **periodika.lv , [Valmieras (Valkas) skolotāju semināra audzēkņi, 1894.-1919. : vēsturiski un biogrāfiski materiāli (1936), 159, 160 lpp.]** https://www.literatura.lv/personas/eduards-lejgalietis https://timenote.info/lv/Eduards-Lejgalietis*

ĀvskM 2024

EDUARDS RAMATS – LEJGALIETIS

28.07.1886. – 31.03.1979.

Strēlnieks, skolotājs, dzejnieks un rakstnieks,
Latvijas brīvības cīņu dalībnieks, TZO kavalieris

skolotājs Ādažu draudzes skolā (ap 1907.- 1909.)

Ādažu pagast/draudzes skolas

Augusts Ludvigs (Ludis) Otomārs Drēziņš

(17.06.1899. Ādaži – 31.12.1983. Austrālija)

Fotogrāfs, skolotājs, Latvijas Brīvību cīņu dalībnieks

Dzimis **Ādažu pagasta** Nagaiņu Drunkās Kārļa Drēziņa (1872-1953) un Marijas Amālijas Drēziņas (dz.Liepiņa) trīs bērnu ģimenē: Elvīra Lidiga, Mārtiņš Voldemārs un (Ludis). **Pabeidzis Ādažu pamatskolu** un A.Dombrovska proģimnāziju Vecmilgrāvī, mācījās zīmēšanu un gleznošanu Ludolfa Liberta un Kārļa Miesnieka mākslas studijās un klausījās mākslas vēsturi pie Jēkaba Bīnes. Neatkarības kauju dalībnieks. **Skolotājs Ādažos**. 1926-1936 bija iesaistījās Ādažu pašdarbības teātra trupā.

Ikviena vecā ādažnieka ģimenes albumā var atrast fotogrāfijas, kuras uzņēmis A.L.Drēziņš. Viņa vārdi **"Apstādināt mirkli - notverot svarīgāko!"**

Vecāki ieguva zemes gabalu no muižas un ģimene uzbūvēja ģimenes māju "Līdumnieki". Devies bēgļu gaitās. Pēc 2.pasaules kara bija scenogrāfs Latviešu teātra grupai Vācijā. Jaunajā mītnes zemē Austrālijā atsāka gleznošanu, sarīkoja vairākas personālizstādes un piedalījās kultūras dzīvē Sidnejā un Melburnā.

Bija precējies ar Ādažu mūzikas skolotāju **Martu Drēziņu** (dz.1897.g. Aulis, 1897- 1987), bērni - Nora Daila Pržialgovskis un arhitekts Aivars Leonīds Drēziņš (12.05.1935.-16.01.2011.)

Avoti: *https://timenote.info/lv/Augusts-Ludvigs-Drezins* *Geni.com*

1.att. Ādažu muiža. Foto L.Drēziņš (Ādažu vidussk.fotoarhīvs)
2.att. Plūdi .22.VI 28. foto L.Drēziņš (Ādažu vidussk.fotoarhīvs)
3.att. Latvijas armijas karavīrs Ludis 1920. gada 25. janvārī pēc Brīvības cīņām.
ĀvskM 2023+

Augusts Kuraus dzimis 1887. gada 17. decembrī **Ādažu pagastā**. **Pēc pamatskolas** beigšanas papildināja izglītību pašmācības ceļā. A. Kuraus izmācījās drāšu aušanas arodu Ozoliņa drāšu austuvē, kur 1909. gadā sāka strādāt par veikalvedi. 1911. gadā viņš atpirka drāšu pinumu un caurumota skārda uzņēmumu un vadīja to līdz Pirmajam pasaules karam, kad tika mobilizēts Krievijas armijā. Nokļuvis Vācijas armijas gūstā (1915—1918). A. Kuraus **piedalījās Latvijas Neatkarības karā**, iestājoties Latvijas armijas Studentu rotā (1919).

1920. gadā viņš sāka atjaunot uzņēmumu. 1928. gadā drāšu pinumu fabrika "Aug. Kuraus" nodarbināja 60 strādnieku un bija viens no lielākajiem savas nozares uzņēmumiem Latvijā, Lietuvā un Igaunijā. Kopš 1920. gada **A. Kuraus** darbojās Latvijas Rūpnieku un amatnieku savienībā kā valdes loceklis, bet no 1930. gada bija tās priekšsēdētājs. 1922. gadā sāka darboties Rīgas pilsētas Savstarpīgajā kredītbiedrībā kā valdes loceklis, priekšsēdētāja biedrs. Bija Rīgas pilsētas domnieks (1932). Ministru kabinets 1933. gada 13. februārī iecēla **A. Kurauu** par Latvijas Bankas padomes locekli. Avīze "Latvis" to atzinīgi komentēja: "Latvijas Bankas padome lielā mērā komplektējas no mūsu politisko partiju pārstāvjiem, kas tad arī dažādu saimnieciskas dabas jautājumu izšķiršanā vadās no politiskiem motīviem. **Augusts Kuraus** turpretim nāk no mūsu saimnieciskām aprindām, kas labi vien pazīst praktisko dzīvi un darbu. Tāpēc arī viņa izraudzīšanu par mūsu valsts bankas padomes locekli mēs varam vienīgi apsveikt."

A. Kuraus bija Rīgas rūpnieku biedrības priekšnieks (1936—1940), darbojās Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamerā (1935—1940), Rīgas Biržas komitejā. Laulībā ar Annu Kurauu (dz. Nagels)(1891-1951) auga dēli Vilis un Valdis. Otrā pasaules kara beigās **A. Kuraus** emigrēja uz Vāciju, no kurienes 1950. gadā ieceļoja ASV, bet pēc pensionēšanās atgriezās Vācijā pie dēla. Miris 1963. gada 20. janvārī Āhenē.

*1.att.Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras prezidija biedri sēdes laikā. Vidū **A.Kuraus**, Latvijas bankas padomes loceklis (1933-1940), Rīga 1936. -1938.gads.*

AUGUSTS KURAUS

(17.12.1887.—20.01.1963.)

Latvijas Bankas padomes loceklis 13.02.1933.—02.08.1940.

Latvijas brīvības cīnu dalībnieks

Latvijas Bankas vēsture 1922-1940 : Latvijas Bankas 100 gadu jubilejai veltīts zinātniskais izdevums (2022)

ĀvskM 2024

Ādažu pagast/draudzes skolas

Jēkabs Prīmanis (1892-1971) bija latviešu kara ārsts, vēlāk antropologs un eiģēniķis. Latvijas Universitātes un Baltijas universitātes profesors. Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes dekāns (1939-1940, 1941-1943).

Dzimis 1892. gada 12. martā Ādažu pagasta "Sautiņos" zemnieku Jēkaba un Ievas Prīmaņu ģimenē. Mācījās **Ādažu pagastskolā**, Millera komercskolā un Nikolaja ģimnāzijā Rīgā. Studēja Tērbatas Universitātes Medicīnas fakultātē (1911-1913), tad Pēterpils Kara medicīnas akadēmijā (1913-1916).

Pirmajā pasaules kara laikā viņš dienēja Krievijas impērijas Baltijas kara flotē kā palīgārsts (1916-1918), pēc demobilizācijas 1918. gada martā Petrogradas Kara medicīnas akadēmijā ieguva ārsta diplomu un atgriezās strādāt Latvijā par Jaunciema ārstu**. Latvijas brīvības cīņu** laikā bija 4. Siguldas kājnieku pulka ārsts-kapteinis un 3. Jelgavas kājnieku pulka vecākais ārsts.

1920. gadā pieņemts darbā Latvijas Universitātē (LU) kā profesora **Gastona Bakmaņa** asistents. Lai jauno ārstu pienācīgi sagatavotu zinātniskajam un pedagoģiskajam darbam, LU viņu kā **Rokfellera fonda stipendiātu** 1925. un 1926. gadā nosūtīja uz Mičiganas universitāti ASV, kur viņš strādāja kā profesora **C. Hubera** asistents histoloģijā un embrioloģijā, kā arī Minhenes un Prāgas anatomijas institūtā. 1926. gadā **Jēkabs Prīmanis** aizstāvēja medicīnas doktora disertāciju un apprecējās ar **Grietu Raisku.** 1929. gadā viņu ievēlēja par anatomijas katedras vadītāju, bet 1932. gadā — par profesoru.

No 1928. līdz 1944. gada augustam **Jēkabs Prīmanis** vadīja Anatomijas un histoloģijas institūtu. Viņa vadībā notika apmēram 25 antropoloģiskās ekspedīcijas uz dažādiem Latvijas novadiem ar mērķi pētīt latviešu antropoloģisko tipu. Laikā no 1922. līdz 1944. gadam viņš lasīja arī lekcijas plastiskajā anatomijā Latvijas Mākslas akadēmijas studentiem. 1938. gadā Latvijā tika izveidots Tautas dzīvā spēka institūts, kas nodarbojās ar tolaik Eiropā plašu uzmanību ieguvušajiem eigēnikas jautājumiem. Institūtu profesors vadīja līdz pat tā slēgšanai pēc padomju okupācijas 1940. gada nogalē.

Otrā pasaules kara beigās **J. Prīmanis** 1944. gadā devās bēgļu gaitās uz Vāciju, no 1944. līdz 1948. gadam turpināja akadēmisko darbu Jēnas universitātē un Baltijas universitātē Hamburgā. Pēc tam izceļoja uz ASV, kur viņu aicināja pieņemt profesūru **Pitsburgas universitātē**. 1964. gadā viņš aizgāja pensijā, trīs reizes apbalvots ar Amerikas medicīnas studentu apvienības balvu **«Zelta ābols»,** ko piešķir studenti profesoram, kuru ciena visvairāk, kurš ir iemantojis studentu simpātijas. Jēkabs Prīmanis mira 1971. gada 22. novembrī Pitsburgā. Viņa vārdā nosaukts RSU Anatomijas muzejs — **Museum Anatomiae Jacobi Primani**. https://peoplepill.com/people/jekabs-primanis

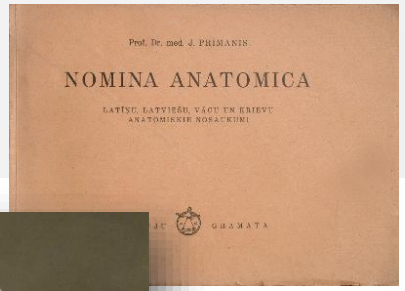
Par nopelniem pedagoģijas un zinātnes darbā apbalvots ar **Trīs Zvaigžņu ordeni un Atzinības krustu**. Ir ap 30 zinātnisku publikāciju autors, bet 1929. par darbu "Latviešu ķermeņa uzbūve Latvju dainās" 1929. gadā apbalvots ar **Kr.Barona prēmiju**. 2002. gadā dibina profesora Jēkaba Prīmaņa balvu. Balva tiek piešķirta par būtisku ieguldījumu morfoloģiskajās un antropoloģijas zinātnēs, kā arī par to popularizēšanu.

4.att. Bijušo skolēnu dāvinājumi savām skolām. *Rīts, Nr.106 (16.04.1935.)*

https://www.rsu.lv/aktualitates/jekaba-primana-balvas-pasniegsanas-ceremonija

http://www.ieverojamiemediki.lv/p/primanis-jekabs/

2023 ĀvskM

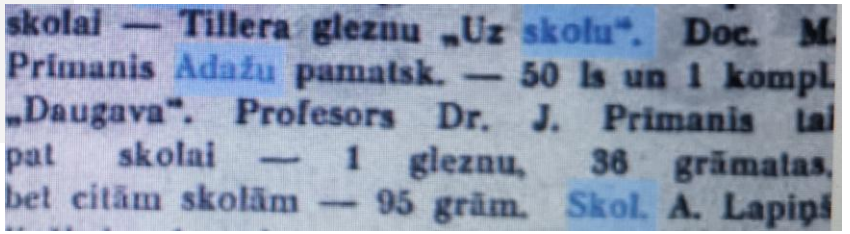

Jēkabs Prīmanis

(12.03.1892. -22.11.1971.)

Latvijas Universitātes un Baltijas universitātes profesors, Latvijas brīvības cīņu dalībnieks

skolai — Tillera gleznu „Uz skolu". Doc. M. Prīmanis Ādažu pamatsk. — 50 ls un 1 kompl. „Daugava". Profesors Dr. J. Prīmanis tai pat skolai — 1 gleznu, 36 grāmatas, bet citām skolām — 95 grām. Skol. A. Lapiņš

Ādažu pagast/draudzes skolas

Pēc Latvijas valsts proklamēšanas Latvijas armijā tika izveidota Aviācijas grupa. Pirmās lidmašīnas bija „Nieuport 24-bis" un „Sopwith Strutter 1 ½". 1920. gada 30. septembrī aviācijas grupa tika pārformēta par Aviācijas parku. Lidmašīnu skaits tika palielināts uz trofeju lidmašīnu rēķina. 1920.gada 20. janvārī tika izveidota Kara aviācijas skola leitnanta P. Stūrāna vadībā. Latvijas neatkarības cīņu laikā (1918.-1920.), līdz pamiera slēgšanai ar Padomju Krieviju 1920.gada 1.februārī, Latvijas kara aviācijas lidmašīnas veica pavisam 69 kaujas lidojumus ar kopējo nolidojumu 101 stunda. 1921. gadā Aviācijas parks tika pārdēvēts par Aviācijas divizionu, lidmašīnu skaits tika palielināts ar jaunām lidmašīnām no Itālijas, Čehoslovākijas un Anglijas.

1924. gadā Aviācijas divizions sastāvēja no 5 eskadriļām: iznīcinātāju, izlūku, artilērijas koriģēšanas, rezerves eskadriļas un Aviācijas skola. Divizionā bija arī saimniecības komanda un rezerves darbnīca. Tika izveidots lidlauku tīkls: Spilvē, Krustpilī, Daugavpilī, Liepājā, Gulbenē.

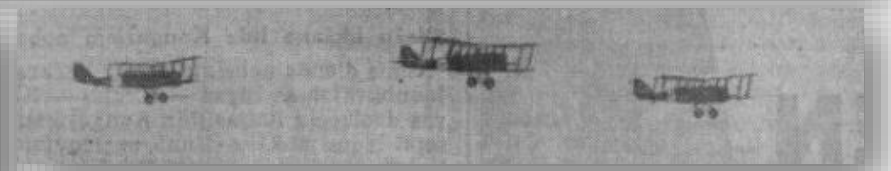
1926. gadā Aviācijas divizionu pārdēvēja par Aviācijas pulku. 1939.gadā Aviācijas pulka sastāvā ietilpa: pulka štābs Rīgā, 8 operatīvās eskadriļas (60 lidmašīnas, 120 pilotu un 80 speciālistu), Kara aviācijas skola, remontdarbnīcas, Apgādes noliktava.
https://www.mil.lv/lv/vienibas/gaisa-speki/gaisa-speku-vesture

Administratīvais kapt.-leitn. **Jānis Putniņš** dzimis 1896. gada 28. oktobrī **Ādažu pagastā.** *(1935.11.05 Rīts)* Pirms pasaules kara pievērsās automobilismam. Pasaules karā piedalījās kā kavalērists. Latvijas armijā iestājās brīvprātīgi 1919. gadā kā seržants toreizējā aviācijas grupā, no kuras pamazām izauga Aviācijas pulks. Kara aviācijas skolu Putniņš beidza 1920. gadā un kopš tā laika kalpoja Latvijas kara aviācijai, nolidojot vairāk kā 900 stundas. (*1935.11.01 Ilustrētā Tehnika. Motors un sports)*
Latvijas aviācijas sēras. **1935.11.01. Spārnotā Latvija** raksta «Mūsu aviācija cietusi smagu zaudējumu — pirmdien, 4. novembrī divām lidmašīnām gaisā saduroties gājuši bojā trīs lidotāji - admi. kapt. leitn. **Jānis Putniņš,** vltn. Aleksandrs Hvastkovs, un lidapmācības skolnieks, seržants Jānis Rāviņš. Lidotājs **J.Putniņš** bija 39 gadus vecs, aviācijas pulkā lidotāja pienākumus izpildīja no 1920. gada. **Atbrīvošanas cīņu dalībnieks**. Sastāvēja aviācijas skolā par lidošanas apmācītāju, bija neprecējies.» **Spilves pļavās pulcējās 30.000 skatītāju** **1934.09.10 Rīts** (1.att.) raksta «…skatītajiem pārlido lidmašīnu lielā grupa, … ierindu noslēdz iznīcinātāji. Te lidmašīnās redzam admin. kapt. leitn. **Putniņu …»** «Atzīmējams, ka **Putniņš** ir vienīgais mūsu lidotājs, kas jau 4 reizes no degošas lidmašīnas izlēcis ar krītširmi.» *(1931.06.01 Aizsargs)*

1929.gadā,1 divīzijas izlūku eskadriļas aviācijas mehāniķi, V. šķiras kara ierēdni, lidotāju **Jāni Ernestu Putniņu**, **apbalvo** ar **Triju zvaigžņu ordeni/ V šk.** *(1929.06.07 Valdības Vēstnesis)„ Jaunākās Ziņas" #254. 07.11.1935.*

Aviācijas pulka svētki Rīgā. Uzņēmumā, pa kreisi — pilsētas „uzspridzināšana", — vidū — svētku viesi un pa labi — lidmašīna uzķer ziņojumu no zemes.

Jānis Ernests Putniņš

(1896.28.10.- 1935. 04.11.)

Latvijas brīvības cīņu dalībnieks, TZO

kara lidotājs, administratīvais kapt.-leitnants

ĀvskM 2024

Ādažu pagast/draudzes skolas

Izcelto personu saraksts

- Apsītis Rūdolfs
- Brencis Pauls
- Delvigs Artūrs
- Drēziņš Augusts Ludvigs Otomārs
- Dzenis Jēkabs
- Hāns Ernests Ernsts
- Krauklītis Jēkabs
- Kuraus Augusts
- Lapiņš Andrejs
- Lapiņš Miķelis
- Niedra – Niedre Jānis
- Pētersons Miķelis Voldemārs
- Prīmanis Jēkabs
- Putniņš Jānis Ernests
- Ramats- Lejgalietis Eduards
- Robežnieks Vilis
- Riņķis Alfrēds
- Šmids Dāvids
- Tāle (Fāls/Fals) Indriķis
- Zandbergs Pēteris Frīdrihs

Ādažu vidusskolas muzeja materiālu apkopojums,

izmantots: Ādažu vidusskolas foto arhīvs, internetresursi – periodika.lv,
https://www.archiv.org.lv/aprinki , https://www.letonika.lv https://garamantas.lv/lv/person u.c.

Materiālus sagatavoja – S.Savicka

ĀvskM 2026